

5. Evalueringsdesign for forældreprogrammet De Utrolige År (2009-110207)

Socialforvaltningen har udarbejdet et design for evaluering af projekt De Utrolige År – Forældreprogrammer.

INDSTILLING OG Beslutning

Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab. indstiller,

1. At Socialudvalget godkender, at de foreløbige erfaringer i to børnefamilieteams med forældreprogrammet De Utrolige År evalueres på baggrund af data fra Servicestyrelsens allerede igangsatte nationale evaluering.
2. At evalueringen af de Københavnske erfaringer gennemføres som en før-eftermåling og ved en sammenligning af de Københavnske erfaringer med andre kommuners erfaringer med De Utrolige År.

Problemstilling

Socialudvalget godkendte den 4. februar 2009 Socialforvaltningens deltagelse i Servicestyrelsens projekt De Utrolige År – Forældreprogrammer under forudsætning af, at ”projektet laves som egentlige randomiserede forsøg”. Socialforvaltningen har i forlængelse heraf undersøgt muligheden for dette.

Løsning

De to børnefamilieteams i Brønshøj-Husum-Vanløse og Amager Øst deltager i 2009 og 2010 i Servicestyrelsens projekt De Utrolige År – Forældreprogrammer. De Utrolige År er et evidensbaseret forældreprogram rettet mod forældre, som har børn i alderen 3-12 år med begyndende adfærdsvanskeligheder og aggressiv adfærd. Programmet fokuserer på at forebygge barnets videre sociale deroute ved at styrke forældrenes evner til at varetage forældrerollen.

Socialforvaltningen har undersøgt muligheden for at evaluere projektet med brug af randomiserede forsøg, dvs. ved at trække lod blandt udvalgte forældre om deltagelse i programmet. Forvaltningen har her taget udgangspunkt i, at randomiserede forsøg under visse forudsætninger er den metode, som med størst sikkerhed kan vise, om et projekt virker eller ej. Et randomiseret forsøg er at foretrække, hvis projektet kan planlægges og gennemføres, så projektets behandlingsmæssige indhold kan gives til et tilfældigt udvalg blandt en nærmere afgrænset gruppe forældre, og hvis der er ressourcer til at sikre, at den tidskrævende dataindsamling og analyse lever op til forskningsmæssige standarder. Forvaltningen samarbejder bl.a. med SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd om sådanne forsøg i forhold til brugen af hjemmehos'er sammenlignet med familiebehandling.

Samlet set er det i dette tilfælde forvaltningens vurdering, at de meromkostninger, der er forbundet med at gennemføre De Utrolige År som et randomiseret forsøg, ikke står mål med den eventuelle videnskabelige ekstra gevinst. Socialforvaltningen foreslår derfor, at evalueringen tilrettelægges som en før-efter måling i forlængelse af Servicestyrelsens evalueringsarbejde, jf. nedenfor.

Socialforvaltningen kan konstatere tre forhold ved Servicestyrelsens gennemførelse af De Utrolige År og ved randomiserede forsøg som metode, som gør, at forvaltningen ikke finder det hensigtsmæssigt at gennemføre projektet som et randomiseret forsøg.

For det første er der allerede skabt relativt stor sikkerhed for, at De Utrolige År virker som planlagt. Mere end 10 randomiserede forsøg med De Utrolige År i andre lande viser, at programmet er effektivt til forbedre forældrenes evner til at varetage forældrerollen. Også i Norge er der gennemført et randomiseret forsøg, der viser positiv effekt.

For det andet gennemfører Servicestyrelsen allerede en meget grundig evaluering af De Utrolige År, som også omfatter Københavns Kommunes deltagelse i projektet. Servicestyrelsens evaluering måler på børnenes og forældrenes udvikling som følge af forældrenes deltagelse i programmet. I evalueringen bruges flere forskningsmæssigt validerede spørgeskemaer til at måle forældrenes og børnenes udvikling. At skemaerne er validerede betyder, at de er testet for, om de måler det, man ønsker, de skal måle. Der bruges bl.a. SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire), ECBI (Eyberg Child Behavior Inventory) og PSI (Parenting Stress Index), som måler på barnets styrker og svagheder, barnets grad af problemadfærd, stress i forældrerollen, dysfunktionel interaktion mellem forældre og barn og på forældrenes oplevelse af hvor vanskeligt deres barn er. I samarbejde med behandleren bliver både forældre og børn bedt om at udfylde hvert af disse skemaer op til tre gange i forløbet, en gang før de begynder i programmet, en gang umiddelbart efter afslutning af programmet og en gang 3-6 måneder efter afslutning af programmet. Dermed kan den samlede udvikling over tid for deltagerne undersøges.

Servicestyrelsens evaluering gennemføres ikke som et randomiseret forsøg, dvs. at der ikke trækkes lod blandt forældre om deltagelse, da Servicestyrelsen har vurderet, at dette først er hensigtsmæssigt, når projektet med sikkerhed er implementeret korrekt, hvilket kræver en indkøringsperiode. Effekten af projektet vurderes derfor ikke ved at sammenligne udviklingen hos de forældre og børn, der har deltaget i programmet med udviklingen hos forældre og børn, der ikke har deltaget i programmet. Derimod vurderes effekten ved at sammenligne deltagernes svar på spørgeskemaerne før deltagelse i programmet med deres svar på spørgeskemaerne efter endt deltagelse i programmet. Derudover kvalificeres denne vurdering af en yderligere sammenligning mellem de forældre og børn, som kun modtager De Utrolige År – Forældreprogrammet og de forældre og børn, som også modtager Servicestyrelsens komplementære tilbud Dinosaursskolen. Set i sammenhæng med den eksisterende viden om De Utrolige Års virkning, vurderer Servicestyrelsen, at de på den måde får tilstrækkelig viden om projektets virkning i en dansk kontekst. Socialforvaltningen vurderer, at Servicestyrelsens evaluering er en af de mest avancerede evalueringer af lignende indsatser i Danmark

For det tredje er der omfattende udgifter forbundet med gennemførelse af De Utrolige År som et randomiseret forsøg. For de to børnefamilieteam vil det være arbejdskrævende, fordi de skal tilrettelægge visitationen og implementeringen efter forskningsmæssige standarder, hvilket blandt andet betyder, at de skal kontakte og visitere mindst dobbelt så mange forældre, som der er plads til i projektet, og for forvaltningen fordi et sådan design nødvendiggør en forskningsmæssig, tidskrævende og omkostningstung indsamling og bearbejdning af data.

Design for Socialforvaltningens evaluering

Socialforvaltningen vurderer, at der kan opnås tilstrækkelig viden om De Utrolige Års virkning og anvendelse i københavnske børnefamilieteam ved at kombinere forvaltningens egne analyser af data fra Servicestyrelsens evaluering med opfølgende undersøgelser blandt de deltagende børnefamilieteam. Forvaltningen er i tæt dialog med Servicestyrelsen og deres leverandører om muligheden for, at forvaltningen gennemfører sådanne analyser. Forvaltningens evalueringsdesign vil, som hos Servicestyrelsen, være en før-efter måling, og derfor ikke anvende en randomiseret kontrolgruppe. For yderligere at forstå projektets effekt i en københavns kontekst, vil forvaltningen sammenligne udviklingen hos de københavnske deltagere med udviklingen hos deltagerne i de andre kommuner, som medvirker i De Utrolige År. Da der anvendes validerede målingsredskaber, som fx SDQ, og der er gennemført evalueringer af andre programmer med samme redskaber, vil forvaltningen samtidig sammenligne med udviklingen hos deltagere, der har deltaget i andre programmer. Fx kan der sammenlignes med resultaterne i kommunens Familien i Centrum-projekt, hvor SDQ også blev anvendt.

Økonomi

Ingen konsekvenser

Videre proces

Socialforvaltningen fremlægger evalueringsrapporten af De Utrolige År til Socialudvalget forår 2011.

Anette Laigaard

/Sven Bjerre

bilag

